

รายงานผลการวิจัย

เรื่อง

สำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาการใช้
**Chinese idiomatic phrases : Structures
and Purposes of Usage**

โดย

วนิดา ตั้งเทียนชัย

รายงานการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจาก มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2550

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่อง เรื่อง ลำนวนจีน: โครงสร้างทางภาษาและเจตนาของการใช้ ได้รับเงินสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ปี 2550 และได้รับความเห็นชอบจากรองศาสตราจารย์ ปรีชา อุรนต์น์ คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์และการสนับสนุนจากรองศาสตราจารย์ สรชัย พิศาลบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

งานวิจัยนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายท่าน อาจารย์ Liao Xinling, อาจารย์ Chen Shuan, อาจารย์ Suyun, อาจารย์ Zhang Min, อาจารย์ Wang Jingjing, อาจารย์ Liu Yingying และอาจารย์ Luo Fudong เจ้าของภาษาได้ให้คำปรึกษาและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เลิศพร ภาระสกุล อาจารย์ปราณี ดันตยานบุตร อาจารย์ปิยวดี ยิ่งสวัสดิ์ อาจารย์สุชาดา เชิดชูธรรม อาจารย์วรพงษ์ เดชะสาส์วัต อาจารย์จริยา วาณิชวิริยะ อาจารย์แพรวา เพชรเชิดชู อาจารย์นรรรัตน์ พุ่มไพศาลชัย อาจารย์อัสนัย เต็มสงสัย อาจารย์ประภัตสร สุภาพ และอาจารย์จุฑามาส ลิ้มสุภนาถ ซึ่งเป็นอาจารย์ในภาควิชาภาษาจีนธุรกิจที่ให้ความอนุเคราะห์และเป็นกำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจที่เข้มแข็งตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย สุดท้ายคือผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัญชลี ทองแถม ตั้งแต่เริ่มจัดดำเนินการทำโครงร่างและศึกษาวิจัยจนสำเร็จเป็นเล่ม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน ความอนุเคราะห์จากท่านจะอยู่ในความทรงจำของผู้วิจัยตลอดไป

วนิดา ตั้งเทียนชัย

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
บทคัดย่อภาษาจีน	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	6
1.4 ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย	6
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
1.7 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	10
1.8 ระบบสัทอักษรที่ใช้ในการวิจัย	11
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	13
2.1 ความหมายของสำนวน	13
2.2 ลักษณะทั่วไปของสำนวน	15
2.3 ที่มาของสำนวนจีน	20
2.3.1 สำนวนที่มาจากตำนานและเทพนิยายโบราณ	20
2.3.2 สำนวนที่มาจากนิทานสุภาษิตสอนใจโบราณ	22
2.3.3 สำนวนที่มาจากเรื่องราวหรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์	23
2.3.4 สำนวนที่มาจากวรรณกรรมที่มีชื่อเสียงของจีน	24
บทที่ 3 โครงสร้างไวยากรณ์	25
3.1 โครงสร้างไวยากรณ์จีน	25
3.1.1 ประโยค (句子)	25
3.1.2 คำ (詞)	33
3.1.3 วลี (詞組)	35
3.2 ไวยากรณ์ปริวรรต	42

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เจตนาการใช้สำนวนจีน	46
3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 4 การวิเคราะห์สำนวนจีนโครงสร้างภาษาและเจตนาการใช้	52
4.1 วิเคราะห์โครงสร้างวลี	53
4.1.1 โครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา (主謂結構)	53
4.1.2 โครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม (述賓結構)	63
4.1.3 โครงสร้างวลีแบบสหกริยา (連動結構)	67
4.1.4 โครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน (并列結構)	70
4.1.5 โครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม (述補結構)	76
4.1.6 โครงสร้างวลีแบบต่างระดับหรือความขยายแบบขยายนาม / กริยา (偏正結構)	81
4.1.7 โครงสร้างวลีแบบบทควา (兼語結構)	88
4.1.8 โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ (重疊結構)	92
4.2 วิเคราะห์โครงสร้างประโยค	95
4.2.1 โครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน (并列複句)	95
4.2.1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบผสมผสาน (并列複句-聯合關係)	95
4.2.1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง (并列複句-承接關係)	101
4.2.1.3 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี (并列複句-遞進關係)	107
4.2.1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบทางเลือก (并列複句-選擇關係)	113
4.2.2 โครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)	116
4.2.2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบหักมุม (偏正複句-轉折關係)	116
4.2.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (偏正複句-因果關係)	125
4.2.2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข (偏正複句-條件關係)	131
4.2.2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบสมมุติ (偏正複句-假設關係)	139

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.2.2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์ (偏正複句-目的關係)	146
4.3 วิเคราะห์เจตนาการใช้สำนวน	148
4.3.1 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาตำหนิ	148
4.3.2 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาตักเตือน	155
4.3.3 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น	162
4.3.4 สำนวนจินชนิดบอกเจตนาชื่นชม	174
4.3.5 สำนวนจินชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน	180
บทที่ 5 สรุปผลวิจัยและข้อเสนอแนะ	188
5.1 สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับโครงสร้างสำนวนจีน	188
5.1.1 โครงสร้างวลี	190
5.1.1.1 โครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา(主謂結構)	190
5.1.1.2 โครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม(述賓結構)	198
5.1.1.3 โครงสร้างวลีแบบสหกริยา(連動結構)	203
5.1.1.4 โครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน(并列結構)	206
5.1.1.5 โครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม(述補結構)	212
5.1.1.6 โครงสร้างวลีแบบต่างระดับ(偏正結構)	215
5.1.1.7 โครงสร้างวลีแบบวลีแบบบทควา(兼語結構)	220
5.1.1.8 โครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ(重疊結構)	222
5.1.2 โครงสร้างประโยค	224
5.1.2.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน(并列複句)	224
แบบที่ 1.1 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบ ผสมผสาน(并列複句-聯合關係)	224
แบบที่ 1.2 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบ สืบเนื่อง(并列複句-承接關係)	225
แบบที่ 1.3 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบเพิ่ม ทวี(并列複句-遞進關係)	226
แบบที่ 1.4 ประโยคเชิงซ้อนคู่ขนาน-ความสัมพันธ์แบบ ทางเลือก(并列複句-選擇關係)	227

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.1.2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ (偏正複句)	228
แบบที่ 2.1 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบ หักมุม (偏正複句-轉折關係)	228
แบบที่ 2.2 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบ เป็นเหตุเป็นผล (偏正複句-因果關係)	229
แบบที่ 2.3 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบ บอกเงื่อนไข (偏正複句-條件關係)	230
แบบที่ 2.4 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบ สมมุติ (偏正複句-假設關係)	231
แบบที่ 2.5 ประโยคเชิงซ้อนต่างระดับ-ความสัมพันธ์แบบมี วัตถุประสงค์ (偏正複句-目的關係)	232
5.1.3 เจตนาการใช้สำนวน	233
5.1.3.1 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาคำหยา	233
5.1.3.2 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาตักเตือน	233
5.1.3.3 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาแสดงความเห็น	234
5.1.3.4 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนาชื่นชม	234
5.1.3.5 สำนวนจีนชนิดบอกเจตนากล่าวประชดประชัน	234
5.2 ข้อเสนอแนะ	235
บรรณานุกรม	236
ภาคผนวก	240
ภาคผนวก ก ตารางบัญชีสำนวนจีนที่ได้มาคัดเลือกและนำมาใช้ในงานวิจัย	241
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย	259

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงโครงสร้างวลีแบบประธาน-กริยา(主謂結構)	53
2 แสดงโครงสร้างวลีแบบกริยา-กรรม(述賓結構)	63
3 แสดงโครงสร้างวลีแบบสหกริยา(連動結構)	67
4 แสดงโครงสร้างวลีแบบคู่ขนาน(並列結構)	70
5 แสดงโครงสร้างวลีแบบกริยา-ส่วนเสริม(述補結構)	76
6 แสดงโครงสร้างวลีต่างระดับหรือความขยาย(偏正結構)	81
7 แสดงโครงสร้างวลีแบบวลีบทควา(兼語結構)	88
8 แสดงโครงสร้างวลีแบบคำซ้ำ(重疊結構)	92
9 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานความสัมพันธ์แบบผสมผสาน(聯合關係)	99
10 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานความสัมพันธ์แบบสืบเนื่อง(承接關係)	105
11 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานความสัมพันธ์แบบเพิ่มทวี(遞進關係)	111
12 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนคู่ขนานความสัมพันธ์แบบทางเลือก(選擇關係)	115
13 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบหักมุม(轉折關係)	122
14 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล(因果關係)	129
15 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบบอกเงื่อนไข(條件關係)	136
16 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบสมมุติ(假設關係)	144
17 แสดงโครงสร้างประโยคเชิงซ้อนต่างระดับความสัมพันธ์แบบมีวัตถุประสงค์(目的關係)	147